

So en acció, energia en progrés

Poiemusia ha estat la confluència de poesia, música i gest. Una acció experimental que, en tres concerts diferents, ha intentat aplegar a València tres gestos distints però confluents.

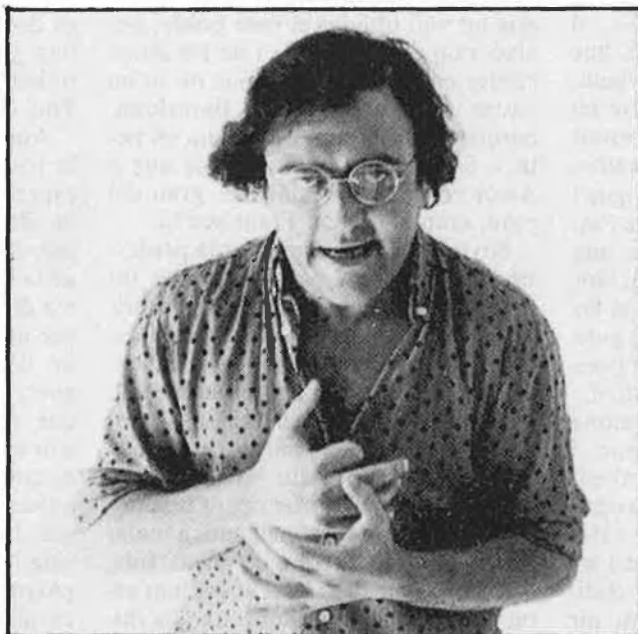
Joan Timoner

Poiemusia ha nascut. Malgrat els entrebancs oficials de l'oficialia imperant. Contra vent i maror, en combat contra l'esquizofrènia dominant dels programadors de cultures, amb l'esforç lúdic i tenaç d'aquells que veuen llum on altres només volen veure fracàs i foscor. A banda d'això, els qui hem participat en la gestació i creació d'aquestes tres jornades volem enarborar el gest festiu de la continuïtat.

Música en progrés, paraula en acció, energia poètica, música insurrecta, vibració multisonora. Tot això hem buscat en aplegar al teatre Princesa de la ciutat de València tres concerts diferents on confluïen, en una acció experimental, poesia i música, música i gest, *melos* i *poiesis*. Així ho performà Llorenç Barber, en presentar, dijous dia 13, el grup *Poiemusia*. Hem de lamentar, tanmateix,

l'absència de dos performadors poètics que hi estaven convidats: Joan Brossa i Vicent Escrivà. Per causes externes a l'empresa.

El concert de Carles Santos omplí l'escena el dia 12. Santos és un artista

Dalt, d'esquerra a dreta, J. Cerveró, Pep Llopis, M. Anfruns i S. Jàfer. Baix, Carles Santos.

de la totalitat, del gest com a totalitat, de la poesia com a fonètica de la totalitat, de la música com a totalitat de la poesia. Ara per ara, Carles Santos és una de les imaginacions més vives del nostre país, un vertader i únic compositor-intèrpret, i un esdeveniment com a mestre del piano. L'àmplia gamma dels seus recursos vocals li permet una bocabadant diversitat d'expressió, on es juxtaposen les sonoritats emocionals més explícites: la tendresa, i, de sobte, la ràbia, l'amor i el dolor, contrastats en un ventall d'estats anímics que ens arriben amb una expansiva remor d'energia.

Jackson Mac Low diu que «la seua inclinació a emocions extremes i les seues relatives i estrictes estructures repetitives fan de Santos un Estructuralista Romàntic». Així i tot, potser el seu saludable sentit de l'humor i la ironia amb què tracta Santos els seus muntatges desmenteixen una mica aquesta afirmació. Ben cert és que l'art de Carles Santos, com el de Buster Keaton o el de Pisse, transgredeix qualsevol límit generacional.

El dia 13 de febrer el grup Poiemusia performà el poema de Salvador Jàfer *La Nau dels Argonautes*, sobre una bellíssima partitura composta pel nostre músic Pep Llopis, conductor d'aquesta navegació sonora, amb la col·laboració extraordinària d'excel·lents navegants: Montse Anfruns i Salvador Jàfer, veus; Joan Cerveró, vibràfon, marimba i percussions; Ramon Ramos, violoncel; Joan Enric Canet, clarinet i piano, i Àlvar Balles-

ter, flauta i saxo. Aquest treball constitueix una primícia col·lectiva que obre les portes a una nova concepció interpretativa en la música del nostre país. L'experiència només pot ser compresa si s'ha viscut com a espectador o com a artífex d'aquesta aventura. El concert, dividit en cinc parts temàtiques i musicals (*Muntanyes de granit*, *El vell rei de la serp*, *Jardins aquàtics*, *Nits de Cristall*, *La Nau dels Argonautes*), deixava els sentits de l'espectador navegar lliurement entre sons i paraules, entre coloracions i fugues instrumentals, entre reiteracions rítmiques, cants, recitatius i psalmòdies, que lliscaven sobre la transparència de la interpretació.

Una més freda impressió ens ha causat el flamenc Wim Mertens. Després d'escoltar

el seu disc *Usura*, semblava que alguna cosa podia ocórrer en el món de la música contemporània. Ara bé, ens fa l'efecte que només ha estat un efímer flaix sense més transcendència. Tanmateix, no és el recital de W. Mertens el que despertà la nostra curiositat, malgrat el desplegament propagandístic que alguns mitjans de comunicació li havien dedicat. Ben lluny queda de la intenció de *Poiemusia* afavorir la creació d'un mite més en les modes musicals o promoure les vendes d'una empresa de discos. Hem assistit una vegada més al distorsionament que

fan de les coses els mitjans de comunicació, amb la col·laboració d'un públic ajustadís i disposat a deixar-se conquistar de la manera més sucursalista.

Cal fer-ne responsables, també, els comentaristes d'alguna premsa local, els quals, amb una absoluta absència de sentit crític es dediquen a repetir eslògans publicitaris i fan més difícil encara l'orientació de l'audiència. ¿Per què són els qui no tenen res a dir els qui controlen sovint els diaris d'aquesta ciutat? Així, l'avorriment fa estralls i la lletra és cosa morta.

¡Llarga vida a Poiemusia!

WIM MERTENS, MINIMAL I REPETITIU

«Si ha ha res nou, és en la música»

Wim Mertens ha actuat a València dins els concerts que han configurat Poiemusia. El compositor i pianista belga ha trobat un gran ressò entre els seguidors de la música contemporània. Alguns crítics, però, ho matisen i l'acusen de comercialitat.

Heike van Lawick

El compositor i pianista belga Wim Mertens va tancar el cicle Poiemusia, interpretant —amb piano i veu només— les seues últimes composicions. Vam tenir l'ocasió de compartir una estona agradable sopant amb l'artista i de conversar-hi d'una manera informal.

Wim Mertens ha esdevingut, en molt pocs anys, una fita dins el món de la música contemporània, tot i que assegura tocar el piano molt malament. Aquest jove compositor (només té una trentena d'anys), llicenciat en Musicologia i en Ciències Polítiques i productor musical per a la ràdio belga, gravà el primer disc en 1981 —*For Amusement Only*. Fou reconegut internacionalment a partir de 1983, quan presentà *Struggle for Pleasure*.

És deixeble d'Steve Reich i de Philip Glass, representants de la música minimal americana. Aquest corrent musical, sobre el qual té un llibre publicat als Estats Units i al Japó, utilitza uns elements bàsics, molt concrets, tant en l'aspecte rítmic com en la melodia, per desenvolupar tota una com-

Wim Mertens.

posició. «La música minimal —ens va aclarir l'artista— està trobant certa acceptació pública des de fa uns tres o quatre anys, només. Costa temps desenrotllar un tipus de música determinat. Philip Glass va començar en 1967; en 1975 va crear la seua primera gran obra, *Einstein on the Beach*. Li va costar vuit anys trobar el seu estil propi. Vivim en una època en la qual no hi ha consens sobre quins estils de música funcionen; en la música barroca, sí que hi havia consens». Ara bé, val a dir que Wim Mertens, no fa, netament, música minimal, sinó que

crea un estil propi, utilitzant tècniques de la música minimal u de la repetitiva.

Coneixiem el músic pels seus dos elapés editats ací —*Usura* i *Maximizing the Audience*— i l'associàvem al nom del grup Soft Verdict, que, d'altra banda, no sembla existir. «No. He realitzat —declara Mertens— algunes produccions amb persones diferents, segons les necessitats de cada composició. Mira, cada peça és diferent, vaig canviant continuament; és per això que els músics han de seguir el compositor; és la música la que ha de controlar el grup, i no viceversa.»

Tenint en compte el tipus de música que pretén, és realment sorprenent la rapidesa del seu èxit: «Porte component música quatre anys només. Abans de fer alguna cosa, he de saber que és correcta. Vaig començar fent música als vuit anys, i després en vaig estudiar. He esperat fins els 28 anys per fer la meua música —no puc permetre'm, a mi mateix, cometre cap error.»

Parla d'una manera tranquil·la, però ferma. Amb la mateixa convicció, creu que és impossible visualitzar la música, ja que és molt més forta, més fonamental: és l'expressió artística més antiga. «Si alguna cosa de nou s'ha d'esdevenir, serà dins la música. Tampoc no m'agraden els videoclips». No tan severa és la seua opinió sobre la utilització d'elements electrònics. Admet usar-los al principi de crear una composició, si bé no hi compta a l'hora de gravar o d'actuar, ja que imposen un ritme massa uniforme.

De la seua experiència teatral, prefereix no parlar-ne. La seua música de *Maximizing the Audience* va servir de base per a l'obra *The Power*

of Theatrical Madness, del seu paísà Jan Fabre, representada fa poc a Madrid. Es pensa que la seua música ha estat mal usada.

És un personatge de conviccions clares, al qual no falta ironia. Sobre el significat que té, per a ell *Usura*, paraula presa d'un poema d'Ezra Pound i convertida per ell en nom de la seua casa productora diu: «És un concepte molt fort, per a mi —contra la naturalesa—, són moltes contradiccions. *With usura, the line grows thick* (Amb usura, la línia esdevé gruixuda). ¿No és genial, això?» □